

Lista tematów na wewnętrzną część egzaminu maturalnego

w roku szkolnym 2011/2012

I. LITERATURA

1. Wizerunki szlachty w literaturze polskiej XVIII i XIX wieku. Omów problem, analizując wybrane przykłady literackie.
2. Kobiety zubożałe zrzędzeniem losu. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł z literatury polskiej i obcej.
3. Gniazda ojczyste. Przedstaw różne sposoby kreowania znaczących miejsc, odwołując się do twórczości pisarzy z różnych epok.
4. Mażeńskie dylematy. Przedstaw problem, analizując wybrane utwory reprezentujące trzy rodzaje literackie.
5. Wielcy realiści – miłośnicy prawdy. Przedstaw problem, interpretując stosowne utwory.
6. Literackie portrety ludzi szczęśliwych. Scharakteryzuj bohaterów na podstawie analizy celowo dobranych utworów z różnych epok.
7. Droga kariery w literaturze polskiej. Opracuj temat, analizując teksty z różnych epok.
8. Mezalianse w powieściach XIX wieku. Przedstaw zagadnienie, analizując stosowne utwory.
9. Literackie kreacje heroiczne. Omów funkcje zjawiska, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
10. Etos pracy i etos walki. Przedstaw zagadnienie, przywołując utwory z literatury XIX wieku.
11. Liryka erotyczna – od Jana Kochanowskiego do Bolesława Leśmiana. Omów ewolucję gatunków literackich i sposoby wyrażania uczuć, analizując wybrane utwory.
12. Etos rycerski i jego kontynuacje. Przedstaw zagadnienie, przywołując celowo dobrane utwory z literatury polskiej i obcej.
13. Funkcje dworu w literaturze XIX i XX wieku. Omów, analizując wybrane teksty literackie.
14. Na wybranych przykładach z literatury XX wieku (polskiej i obcej) omów funkcje groteski.
15. Kreacje małych ojczyzn: Soplicowo, Korczyn, Nawłóć. Scharakteryzuj, analizując stosowne utwory.
16. Mitologizacja wsi polskiej w liryce, epice i dramacie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich różnych epok.
17. Państwo jako najwyższa wartość narodowa w widzeniu bohaterów literackich różnych epok. Przedstaw problem, analizując stosowne utwory.
18. Inteligent wobec niewoli Polski. Przedstaw różne kreacje, analizując utwory z literatury XIX wieku.
19. Tradycja powstań narodowowyzwoleńczych w II połowie XIX wieku. Scharakteryzuj zagadnienie, analizując wybrane utwory.
20. Polscy Don Kichoci. Przedstaw literackie kreacje idealistów, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.

21. Dom w literaturze XIX wieku. Omów różne wizerunki, analizując stosowne utwory.
22. Obecność romantycznej tradycji w polskiej poezji czasu II wojny światowej. Omów zagadnienie, analizując wybrane liryki.
23. Męczennicy ustrojów totalitarnych. Przedstaw sposoby kreacji, odwołując się do wybranych utworów z literatury romantyzmu i literatury obozowej.
24. Obowiązki wobec ojczyzny i społeczeństwa w świetle literatury staropolskiej. Scharakteryzuj, przywołując odpowiednie przykłady.
25. Walka o nową formułę dramatu na przestrzeni XX w. Przedstaw nowatorskie tendencje w oparciu o wybrane utwory.
26. Literatura powojenna – szukaniem klucza do porządku świata. Uzasadnij, analizując wybrane utwory prozatorskie, poetyckie i dramatyczne.
27. Współcześni wobec tradycji romantycznej. Porównaj koncepcje poety i poezji funkcjonujące w utworach romantycznych i współczesnych.
28. Sens pielgrzymowania. Przedstaw na przykładach losów bohaterów literackich różnych epok.
29. Wartość społeczna pracy i jej znaczenie w życiu jednostki. Porównaj funkcjonowanie motywu w oparciu o wybrane przykłady literackie od oświecenia po współczesność.
30. Topos pielgrzymy w literaturze współczesnej. Udowodnij ponadczasowość tego motywu i scharakteryzuj różne jego realizacje.
31. Odmiany współczesnego dramatu polskiego. Przedstaw je na podstawie 3-5 wybranych utworów.
32. Problem powinności rządzących. Rozważ w oparciu o wybrane przykłady z literatury renesansu, oświecenia i XX wieku.
33. Pochwała pracy i ludzkiego działania. Omów zagadnienie, odwołując się do literatury wieku XVI i XIX.
34. Fikcja w odwrocie, natarcie dokumentu. Rozważ uwarunkowania tego współczesnego zjawiska literackiego, analizując celowo dobrane utwory.
35. Rola poezji romantycznej dawniej i dziś. Porównaj w oparciu o przykłady literackie z wieku XIX i XX.
36. Konflikty rodzinne w dramacie polskim. Scharakteryzuj zjawisko, analizując teksty z różnych epok.
37. Małe ojczyzny. Przedstaw i porównaj ich obraz w wybranych utworach literatury XIX i XX wieku.
38. Walka o odrodzenie moralne i polityczne narodu polskiego w literaturze renesansu i oświecenia. Przedstaw jej sposoby na wybranych przykładach.
39. Kontynuacja tradycji romantycznych w późniejszych epokach. Omów na wybranych przykładach literackich z 2-3 epok.
40. Poezja Jana Twardowskiego na tle polskiej poezji religijnej. Oceń jej oryginalność, nowatorstwo i tradycjonalizm.
41. Dystans i ironia jako sposoby przeciwstawienia się zniewoleniu przez formę. Przedstaw na przykładzie twórczości Witolda Gombrowicza.
42. Życie jako próba człowieczeństwa w wierszach wielkich moralistów: Zbigniewa Herberta, Stanisława Barańczaka, Ewy Lipskiej. Ukaż i porównaj występowanie tego motywu.

43. Topos wędrówki – od *Odysei* Homera do *Małej apokalipsy* Tadeusza Konwickiego. Scharakteryzuj różne realizacje motywu na wybranych przykładach.
44. Dziwni – jak ze snu – bohaterowie prozy XX wieku. Przedstaw i porównaj kreacje oniryczne wybranych postaci literackich.
45. Twórczość Zbigniewa Herberta wobec poetyki klasycznej, romantycznej i awangardowej. Oceń, w jakim stopniu wskazane tendencje kształtują wiersze tego poety.
46. Rola i miejsce powieści historycznych w kształtowaniu uczuć patriotycznych. Omów zagadnienie, przywołując celowo dobrane utwory.
47. Zwycięstwa i klęski bohaterów Stefana Żeromskiego. Rozważ ich przyczyny i skutki, odwołując się do wybranych bohaterów literackich.
48. Walka i praca – dwie formy służenia ojczyźnie. Dokonaj porównania dwóch modeli patriotyzmu w wybranych utworach XIX wieku.
49. Patriotyczne i uniwersalne treści poezji Cypriana Kamila Norwida. Zaprezentuj zagadnienie, analizując wybrane liryki poety romantycznego.
50. Ludowość jako źródło tradycji i konwencja. Przedstaw zagadnienie, przywołując wybrane utwory Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego i Marii Konopnickiej.
51. Inspiracje romantyczne i nowatorstwo w dramaturgii Stanisława Wyspiańskiego. Omów zagadnienie w oparciu o 3-5 wybranych utworów.
52. Model patriotyzmu w oświeceniu i romantyzmie. Scharakteryzuj i porównaj w oparciu o wybrane teksty literackie.
53. Reminiscencje antyczne. Przedstaw i oceń, przywołując celowo dobrane utwory z różnych epok.
54. Motyw miłości. Scharakteryzuj różne jego realizacje w oparciu o współczesną prozę polską i obcą.
55. Stosunek jednostki do społeczeństwa. Omów zagadnienie i ocen, analizując utwory literackie z XIX wieku.
56. Różne rodowody dramatu Młodej Polski. Rozważ problem, dokonując analizy wybranych utworów.
57. Odpowiedzialność człowieka za kształt rzeczywistości, w jakiej żyje. Przedstaw i oceń zjawisko w oparciu o wybrane utwory z literatury polskiej i obcej.
58. Rola realizmu jako konwencji artystycznej w realizacji ideowych założeń programu pisarzy pozytywistycznych. Omów w oparciu o wybrane utwory XIX wieku.
59. Bohater tragiczny w literaturze antycznej, romantycznej i współczesnej. Dokonaj porównania, przywołując odpowiednie utwory.
60. Problem rewolucji i walki o wyzwolenie. Przedstaw funkcjonowanie motywu w wybranych utworach z XX wieku.
61. Problem szczęścia jednostki i społeczeństwa. Omów zagadnienie, przywołując utwory z XVIII i XIX wieku.
62. Romantyzm i pozytywizm – dwie wizje świata i dwie poetyki. Dokonaj konfrontacji, przywołując w funkcji argumentacyjnej odpowiednie utwory.
63. Ewolucja bohatera romantycznego. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł jednego twórcy.
64. Młodzież polska. Przedstaw i porównaj jej różnorodne obrazy, przywołując literackie przykłady z XIX i XX wieku.

65. Głębia filozoficznych dociekań na temat szczęścia i losu ludzkiego w twórczości Jana z Czarnolasu. Rozważ problem, przywołując odpowiednie przykłady literackie.
66. Człowiek i przyroda w poezji Młodej Polski. Scharakteryzuj ich obrazy i relacje w wybranych utworach.
67. Romantyzm jako epoka narodzin wielkiego dramatu narodowego. Przedstaw jego początki i rozważ apogeum na wybranych przykładach.
68. Kult pracy i wiedzy – pozytywizm i współczesność. W oparciu o wybrane przykłady porównaj funkcjonowanie tego motywu.
69. Postawy ludzkie w obliczu zagrożenia życia w świetle utworów o tematyce wojennej. Scharakteryzuj i porównaj.
70. Poezja młodopolska to przestrzeń wpływów różnorodnych tendencji ideowych i artystycznych. Udowodnij tezę, przywołując odpowiednie utwory.
71. Moralne doświadczenia pokolenia Kolumbów i ich kształt artystyczny. Zaprezentuj zagadnienie w oparciu o wybrane utwory Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Tadeusza Borowskiego, Tadeusza Różewicza i Romana Bratnego.
72. Komizm jako narzędzie krytyki wad społecznych. zilustruj ukazaną funkcję za pomocą 3-5 wybranych utworów.
73. Żywość tradycji czarnoleskiej w rozwoju polskiej poezji. Udowodnij jej obecność w literaturze epok porennesansowych.
74. Literacki wyraz konfliktów: dobro jednostki – dobro ogółu. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do literatury XIX i XX wieku.
75. Rewolucja w literaturze. Omów różne realizacje motywu w wybranych utworach XIX i XX wieku.
76. Tradycja współcześnie. Udowodnij jej żywość w wybranych obrazach literackich wieku XX.
77. Obrazy ważnych wydarzeń historycznych w literaturze polskiej. Porównaj funkcję i sposób ich przedstawienia w wybranych utworach XIX i XX wieku.
78. Walka zbrojna i praca organiczna jako dwie różne strategie działania. Skonfrontuj w oparciu o utwory XIX wieku.
79. Konfrontacja wybranych ideałów odrodzenia i oświecenia.
80. Przedstaw w oparciu o celowo dobrane utwory.
81. Romantyzm polski na straży zachowania tożsamości narodowej Polaków. Udowodnij słuszność tezy, wykorzystując w funkcji argumentacyjnej wybrane utwory.
82. Romantyczne koncepcje służby ojczyźnie obecne w literaturze. Porównaj i oceń ich skuteczność z punktu widzenia współczesności.
83. Przeobrażenia współczesnej prozy. Dokonaj przeglądu najnowszych tendencji literackich, analizując wybrane utwory.
84. Polaków portret własny. Scharakteryzuj, przywołując odpowiednie utwory z literatury renesansu, baroku i oświecenia.
85. Poezja Jana Kochanowskiego wzrusza, bawi, uczy. Udowodnij tezę, odwołując się do odpowiednich utworów.
86. Człowiek poddany próbie moralnej. Przedstaw i porównaj różne postawy bohatera literatury XX wieku.
87. Apoteoza życia i zwątpienie w jego sens. Ukaż i scharakteryzuj różne koncepcje życia w utworach Młodej Polski.

88. Wzorzec kobiety w romantyzmie i pozytywizmie. Porównaj i oceń aktualność.
89. Współczesna literatura w obronie godności człowieka. Omów problem w oparciu o utwory XX wieku.
90. Trzy spojrzenia na polską wieś. Dokonaj interpretacji porównawczej w oparciu o utwory Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego i Władysława Reymonta.
91. Między sumieniem a obowiązkiem. Ukaż dylematy 3-5 wybranych bohaterów literatury XIX i XX wieku.
92. Dramat młodzieży polskiej w literaturze wojenno-okupacyjnej. Przedstaw i wyjaśnij jego źródła i konsekwencje w oparciu o wybrane utwory.
93. Kostium mitologiczny i historyczny jako sposób mówienia o problemach Polaków doby renesansu i romantyzmu. Omów i udowodnij jego funkcjonalność, przywołując odpowiednie przykłady literackie.
94. Omów funkcję aluzji jako świadomego umieszczenia tekstu w polu tradycji literackiej na wybranych przykładach z literatury polskiej i obcej.
95. Groteska jako reakcja na przedawkowanie powagi, patosu i piękna w ocenach świata i człowieka. Scharakteryzuj wskazaną funkcję w wybranych utworach.
96. Koniec wieku XIX a koniec wieku XX – czas niepokoju duchowego, głodu idealizmu, świętości i sensu. Przedstaw literackie obrazy czasu przełomu, przywołując celowo dobrane utwory.
97. Prometeusz, Ikar, Syzyf – symbole określonych postaw i dążeń ludzkich. Zinterpretuj znaczenie symboliczne wskazanych postaci i oceń z perspektywy współczesności.
98. Motyw tańca, wesela, uczt, balu – wymowa ideowa czy epizod? Porównaj sposoby wykorzystania wskazanych motywów w wybranych utworach literackich.
99. Rola jednostki wybitnej. Scharakteryzuj ją, uwzględniając utwory reprezentujące 3 rodzaje literackie.
100. Człowiek w obliczu wojny, zbrodni, totalitaryzmu. Scharakteryzuj postawy wybranych bohaterów literackich XX wieku.
101. Szczęście i pomyślność ojczyzny czy dobro jednostki – dylematy etyczne bohaterów romantyzmu i czasów wojny. Porównaj w oparciu o wybrane utwory.
102. Idea ojczyzny. Dokonaj interpretacji porównawczej koncepcji zawartych w utworach jednej lub dwóch epok.
103. Chłopski los w poezji, prozie i dramacie. Ukaż i porównaj, analizując utwory z literatury pozytywizmu i Młodej Polski.
104. Przestrogi dla Polski i Polaków. Przedstaw problem, analizując wybrane teksty literackie z literatury XVI i XVII wieku.
105. Obyczaje szlacheckie. Przedstaw i porównaj w oparciu o twórczość Ignacego Krasickiego i Adama Mickiewicza.
106. Znaki zapytania, wątpliwości i obrona treści humanistycznych jako walory poezji powojennej. zilustruj zagadnienie, przywołując celowo dobrane teksty literackie.
107. Galeria literackich portretów polskiego inteligenta. Ukaż sposoby przedstawienia i porównaj je, interpretując wybrane utwory z literatury XIX i XX wieku.
108. Poezja intymności i poezja spraw publicznych. Scharakteryzuj dwa oblicza liryki romantyzmu, analizując stosowne utwory.

109. Sposoby kreowania przestrzeni i czasu. Przedstaw różne techniki w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.
110. Problem tolerancji w literaturze. Udowodnij żywotność motywu na przestrzeni trzech epok literackich.
111. Literackie koncepcje miłości. Dokonaj prezentacji w oparciu o utwory liryczne, prozatorskie i dramatyczne.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

112. Portret chłopczyka z ludu. Scharakteryzuj zagadnienie w oparciu o nowelistykę, poetyckie obrazki i malarstwo polskiego pozytywizmu.
113. Ludzie pracy w literaturze i malarstwie XIX i XX wieku. Przedstaw problem, przywołując celowo dobrane dzieła kultury.
114. Młodopolscy malarze uczuć i nastrojów. Omów, przywołując dzieła Włodzimierza Tetmajera, Stanisława Wyspiańskiego i Stefana Żeromskiego.
115. Mitologizacja Tatr w literaturze, sztukach plastycznych i muzyce Młodej Polski. Ukaz i oceń, analizując wybrane twory kultury.
116. Awangarda w I połowie XX wieku. Scharakteryzuj nurt, opierając się na dorobku Brunona Schulza i Marca Chagalla.
117. Zagrożenia państwa totalitarnego. Przedstaw problem, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
118. Hiob naszych czasów. Ukaz problem cierpienia, analizując celowo dobrane dzieła z literatury i sztuki powojennej.
119. Odmiany klasycyzmu w kulturze polskiej. Przedstaw różne oblicza tego nurtu w oparciu o utwory literackie i dzieła sztuki.
120. Postmodernizm we współczesnej literaturze, architekturze, muzyce i życiu społecznym. Zilustruj zagadnienie, analizując odpowiednie teksty kultury.
121. Niepokój moralny i egzystencjalny współczesnego człowieka. Ukaz problem w oparciu o analizę dzieł literackich i filmowych.
122. Tragizm losu człowieka w systemach totalitarnych. Scharakteryzuj, analizując celowo dobrane teksty kultury XX wieku (literatura i film).
123. Rozważ rolę inspiracji biblijnych w literaturze i sztukach plastycznych, odwołując się do wybranych przykładów.
124. Sposoby kreowania obrazu natury w poezji i malarstwie. Analiza porównawcza wybranych dzieł.
125. Podróże na Wschód – fascynacja Orientem w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów.
126. Motyw diabła w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
127. Dzieło literackie i jego adaptacja filmowa. Porównaj film z jego literackim pierwowzorem i oceń adaptację.

128. Rozważ rolę i charakter inspiracji literaturą romantyczną w sztuce późniejszych epok, analizując wybrane teksty kultury (film, spektakl teatralny)
129. Literackie i malarskie portrety wieszczów. Porównaj i skomentuj wybrane dzieła.
130. Ulubione motywy literatury romantycznej i ich reinterpretacje w sztuce późniejszych epok. Przedstaw zagadnienie, przywołując stosowne teksty kultury.
131. Jak funkcjonują wielkie dzieła literatury romantycznej w sztuce XX wieku? Przedstaw cytaty i omów ich funkcje.
132. Malarstwo, rzeźba i architektura jako inspiracje dla literatury. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
133. Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Analiza porównawcza wybranych dzieł literackich i innych (np. malarskich, filmowych).
134. Symbolika stroju. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, filmowe, teatralne).

III. JĘZYK

135. Innowacje słowotwórcze w poezji Mirona Białoszewskiego. Przedstaw, przywołując odpowiednie utwory współczesnego poety.
136. Styl i język listów dawniej i dzisiejszych sms-ów i e-maili. Scharakteryzuj zagadnienie w oparciu o wybrane teksty.
137. Styl i język diariuszy pisarzy polskich. Scharakteryzuj, analizując dzienniki Witolda Gombrowicza, Stefana Żeromskiego, Marii Dąbrowskiej lub Zofii Nałkowskiej.
138. Poetyckie zabawy słowem. Na przykładzie twórczości przynajmniej dwóch poetów przedstaw charakter językowy poszukiwań tych artystów.
139. Scharakteryzuj i porównaj style artystyczne kilku wybranych poetów, analizując ich wybrane utwory.
140. Jak w stylu językowym może się odzwierciedlać duchowość epoki? Odpowiedz, analizując wybrane dzieła.
141. Analiza językowa i kulturowa przysłów polskich. Omów zagadnienie na przykładzie przysłów o określonej tematyce.
142. Wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcję skrzydlatych słów w tekstach mówionych i pisanych.
143. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
144. Specyfika języka bohaterów literatury science-fiction. Omów na przykładach wybranych utworów.
145. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.
146. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

147. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Zanalizuj wybrane listy Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Cypriana Norwida lub Fryderyka Chopina.
148. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach wybranych utworów.
149. Język Twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału językowego.
150. Jak w polszczyźnie odzwierciedla się kultura naszych przodków? Przedstaw, analizując zgromadzony materiał językowy.

Opracowanie:

Kinga Maciaszczyk

Izabella Skulska